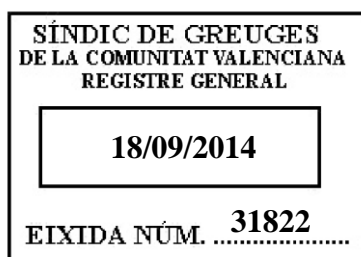

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Conselleria de Benestar Social
Hble. Sra. Consellera
C/ Castán Tobeñas, 77 - CA90 - Torre 3
VALENCIA - 46018 (València)

=====
Ref. queixa núm. 1303401
=====

Assumpte: reducció de la prestació dependència.

Hble. Sra.,

Justifiquem recepció del seu escrit, en relació amb la queixa de referència, iniciada a instàncies del Sr. (...) sobre l'assumpte esmentat. De l'escrit, de la documentació aportada per la persona interessada i de totes les actuacions es dedueix que el seu fill, fins a l'agost de l'any passat 2012 percebia una prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar que li havia estat reconeguda per un import de 508,96 euros, de la qual des d'aleshores es va detraure el 15% addicional derivat de l'aportació de la Comunitat Valenciana.

Tot i això, però, és al gener d'enguany quan, en percebre amb retard la mensualitat del passat novembre, rep la quantitat de 312,77 euros sense cap notificació que justifique esta dràstica rebaixa.

Vam demanar un informe a la Conselleria de Benestar Social, la qual ens va informar el següent:

“(...) segons consta en l'expedient, amb data 12 de setembre de 2008, a (...), li va ser reconeguda una prestació econòmica per a cures d'entorn familiar i suport a curadors no professionals, a través de la corresponent Resolució del Programa Individual d'Atenció, a l'empara del que disposa la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, i la seua normativa de desplegament.

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada en <https://seu.elsindic.com>

Codi de validació: *****

Data de registre: 18/09/2014

Pàgina: 1

C/ Pasqual Blasco, 1 03001 - ALACANT. Tel. 900 21 09 70 / 965 93 75 00. Fax: 965 93 75 54

<http://www.elsindic.com/>

En primer lloc cal assenyalar que la Generalitat, en matèria d'atenció a les persones en situació de dependència, per a fer sostenible financerament esta política pública, i sent conseqüent amb allò que s'ha assenyalat en l'article 18 de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, que estableix que la prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport a curadors no professionals tindrà caràcter excepcional, està donant prioritat als servicis professionalitzats davant dels curadors no professionals.

D'altra banda, i ja des d'un punt de vista de la normativa vigent en la matèria, cal indicar que la Resolució de 13 de juliol de 2012 de la Secretaria d'Estat de Servicis Socials i Igualtat per la qual es publica l'Acord del Consell Territorial del Sistema d'Autonomia Personal i Atenció a la Dependència, va establir entre altres mesures reduir un 15% les quanties màximes de les prestacions econòmiques per cures d'entorn familiar, una mesura que va entrar en vigor a l'agost de 2012. Encara que l'esmentat Acord permetia a les comunitats autònomes, segons les seues necessitats, augmentar este percentatge de reducció, la Generalitat va optar per no reduir més esta quantia. Un altre dels aspectes tractats en l'Acord del Consell Territorial és l'aprovació dels criteris pels quals es correlaciona la quantia de la prestació econòmica assignada i la capacitat econòmica del seu beneficiari.

Estos aspectes es desenvolupen, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, en l'Ordre 21/2012 de la Conselleria de Benestar Social, per la qual es regulen els requisits i les condicions d'accés al programa d'atenció a les persones i a les seues famílies en el marc del sistema per a l'Autonomia i Atenció a la dependència a la Comunitat Valenciana, en què també s'estableix que les prestacions concedides amb anterioritat a esta Ordre també hauran d'adaptar-se al nou criteri de correlació entre la prestació assignada i la capacitat econòmica del dependent.

És més, l'article 17.7 de l'Ordre assenyala que, com succeïx en este cas, "L'actualització de les quanties de les prestacions que es fixe per normativa serà aplicable directament, sense necessitat de revisar o modificar la resolució d'aprovació del programa individual d'atenció".

L'article 1 de la Llei de la dependència crea un dret subjectiu per a les persones en situació de dependència en els termes establits en les lleis. Este dret es compon d'un nivell mínim, igual per a tots els espanyols, finançat exclusivament per l'Administració General de l'Estat (articles 1, 7.1r i 9 de la Llei). El Reial Decret llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per a garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de la competitivitat, ha establert l'aportació de l'Administració General de l'Estat per al finançament del nivell mínim de protecció.

Hi ha un segon nivell fixat mitjançant acords entre l'Administració General de l'Estat i cada comunitat autònoma (articles 8.2 i 10 de la Llei). El referit acord preveu, entre altres aspectes, el nivell mínim i les ajudes econòmiques per a facilitar l'autonomia personal. El Reial Decret llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per a garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de la competitivitat, va establir les intensitats de protecció dels servicis i les quanties màximes de les prestacions econòmiques dels

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 18/09/2014	Pàgina: 2

diversos graus i nivells de dependència, com també l'aportació de l'Administració General de l'Estat per al finançament del nivell mínim de protecció.

Finalment, hi ha un tercer nivell de finançament exclusivament autonòmic (article 7.3r de la Llei 39/2006). Este tercer nivell a la Comunitat Valenciana va ser establert en un màxim d'un 15% addicional per a prestacions econòmiques (article 23.1.a de l'Ordre de la Conselleria de Benestar Social de 5 de desembre de 2007) i ha estat modificat per l'Ordre 21/2012, de 25 d'octubre, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social (article 23), per la qual es regulen els requisits i les condicions d'accés al programa d'atenció a les persones i a les seues famílies en el marc del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència a la Comunitat Valenciana. Esta modificació estableix un nivell addicional de protecció que es concreta en algunes prestacions econòmiques (prestació vinculada al servei, prestació d'assistència personal, ...) i a persones beneficiàries de prestacions econòmiques, per a les quals el càlcul de la quantitat final de la prestació resulte inferior a 20 euros, que se'ls garantirà com a mínim la percepció d'este import.

El nivell addicional de protecció es finançarà amb càrrec als fons propis de la Generalitat, i no tindrà caràcter de dret subjectiu. (art. 23.2 de l'Orde 21/2012, de 25 d'octubre, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social).

Els temes principals que ens ocupen en la present queixa són dos. El primer seria la revisió de la quantia de prestacions ja reconegudes, tot calculant la capacitat econòmica de les persones beneficiàries amb l'ús de dades de renda i patrimoni no actualitzades. El segon es referix al fet que no s'ha dictat una resolució administrativa d'un nou PIA per a actualitzar la quantia de la prestació, i que esta resulta sempre desfavorable per al beneficiari.

Quant al primer assumpte, la Resolució de 13 de juliol de 2012, de la Secretària d'Estat de Servicis Socials i Igualtat, per la qual es publica l'Acord del Consell Territorial per a l'Autonomia Personal i Atenció a la dependència, va establir, entre altres qüestions, els criteris mínims comuns per a la determinació de la capacitat econòmica personal dels beneficiaris i la seua participació econòmica en el cost dels servicis i prestacions del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència. En l'article 2 s'estableix que la capacitat econòmica de les persones beneficiàries del SAAD es determinarà tenint en compte la seua renda i patrimoni.

En la mateixa Resolució s'estableix que la quantia mensual de les prestacions econòmiques per a cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional s'establirà d'acord amb la capacitat econòmica de la persona beneficiària i proporcionalment al major grau de dependència, de conformitat amb la fórmula matemàtica següent:

$$CPE = (1.33 \times C_{max}) - (0.44 \times CEB \times C_{max}) / IPREM$$

En què:

CPE: Quantia de la prestació econòmica

C_{max}: Quantia màxima de la prestació econòmica.

CEB: Capacitat econòmica del beneficiari

Quant al segon assumpte, l'actualització de les quanties de les prestacions reconegudes, la disposició transitòria tercera de l'Ordre 21/2012, de 25 d'octubre, de la

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a <https://seu.elsindic.com>

Codi de validació: *****

Data de registre: 18/09/2014

Pàgina: 3

Conselleria de Justícia i Benestar Social, per la qual es regulen els requisits i les condicions d'accés al Programa d'Atenció a les Persones i les seues Famílies en el Marc del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència a la Comunitat Valenciana, estableix: "Les prestacions de dependència reconegudes abans de l'entrada en vigor de la present ordre hauran d'adaptar-se, si escau, al que esta disposa, i la conselleria competent en matèria de benestar social haurà d'adoptar les mesures adequades per a determinar i aplicar les noves quanties d'estes prestacions.

Esta adaptació tindrà efectes econòmics a partir del dia 1 del mes següent al de l'entrada en vigor de la present Ordre, sense perjudici de la corresponent regularització en les nòmines mensuals".

L'article 17.7 de l'Ordre 21/2012 estableix: "L'actualització de les quanties de les prestacions que es fixe per normativa serà d'aplicació directa, sense que calga revisar o modificar la resolució d'aprovació del programa individual d'atenció".

Atenent al que disposa la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú: "L'Administració està obligada a dictar una resolució expressa en tots els procediments i a notificar-la siga quina siga la seua forma d'iniciació". Tan sols estan exceptuats d'esta obligació "els supòsits de terminació del procediment per pacte o conveni, com també els procediments relatius a l'exercici de drets sotmesos únicament al deure de comunicació prèvia a l'Administració. (art. 42)

L'article 54.1. de l'esmentada Llei 30/1992, de 26 de novembre, estableix: "Hauran de ser motivats i amb una referència succinta de fets i fonaments de dret (entre d'altres):

- b. Aquells que **resolguen procediments de revisió d'ofici de disposicions o actes administratius**, recursos administratius, reclamacions prèvies a la via judicial i procediments d'arbitratge.

De tot allò que hem indicat fins ara podem concloure que, amb caràcter general, l'aplicació del Reial Decret llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per a garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de la competitivitat, ha implicat un retrocés significatiu en el desenvolupament de les polítiques de promoció de l'autonomia personal i atenció a la situació de dependència. Així, veiem que s'adopten, entre d'altres, mesures, com ara:

- Ajornament, fins l'1 de juliol de 2015, de l'accés al sistema d'aquells que obtenen una valoració de grau I i d'aquells que, tot i haver estat valorats en grau I nivell 2 abans del 31 de desembre de 2011, no se'ls ha reconegut la prestació abans d'esta data.
- Enduriment del règim d'incompatibilitat de prestacions i servicis.
- Notable disminució de les quanties de les prestacions econòmiques.
- La prestació per a cures en l'entorn familiar deixa de produir efectes retroactius per als qui, a l'entrada en vigor del RDL 20/2012, no hagen començat a percebre

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 18/09/2014	Pàgina: 4

encara estes prestacions. A partir de l'entrada en vigor del RDL 20/2012, les esmentades prestacions reconegudes a favor d'estes persones queden sotmeses a un termini suspensiu màxim de dos anys.

- Passa a tenir caràcter voluntari el Conveni especial de persones curadores i, en conseqüència, les cotitzacions seran a càrrec exclusivament d'aquells que el subscriuen.
- Disminució de les intensitats de protecció dels servicis establits per a cada grau de dependència.

Este retrocés en el desenvolupament de les polítiques de promoció de l'autonomia personal i atenció a la situació de dependència es produïx en un context socioeconòmic que està comportant un empobriment general de la població i en particular de les persones i dels grups més vulnerables, com són, sens dubte, les persones valorades en situació de dependència. Les dades reflectides en l'informe sobre *Evolució del desenvolupament humà i la pobresa des de l'inici de la crisi (2006-2011)*, elaborat per l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques, evidencien que a la Comunitat Valenciana ha augmentat l'índex de pobresa econòmica un 40% quant comptabilitzem les dades de 2006 a 2011, però un 70% si tenim en compte les dades del període 2008 a 2011. De la mateixa manera aporten dades que corroboren augments significatius en relació amb índexs de pobresa material, percentatge del nombre de pobres (per damunt de la mitjana d'Espanya), taxes de desocupació de llarga duració o persones en situació d'exclusió social.

El col·lectiu de persones dependents està sent afectat especialment per altres reduccions que els afecten simultàniament al que ja hem indicat sobre les prestacions de la dependència, i que es produïxen en l'àmbit social, sanitari, educatiu, d'inserció laboral, etc., fet que augmenta la situació de vulnerabilitat i per tant els riscos d'exclusió.

A la situació descrita caldria afegir les reduccions com a conseqüència de la normativa de la pròpia comunitat autònoma, de les quals destaquem:

- La important reducció del nivell addicional de finançament, en un moment d'especial dificultat econòmica de les persones beneficiàries. Si bé és cert que el referit nivell addicional té caràcter opcional i no implica dret subjectiu, no és menys cert que l'Administració autonòmica, atenent a la situació descrita, hauria de redoblar esforços per a garantir l'atenció a persones i grups en situació d'especial vulnerabilitat, com és el cas de les persones dependents.
- Les reduccions derivades de la implantació pràctica del Sistema d'Atenció a la Dependència a la nostra Comunitat (demores en la resolució d'expedient de fins a tres anys, revisions de propostes PIA d'expedients que han sobrepassat amb escreix els sis mesos sense ser resolts, persones que han mort sense haver obtingut la resolució PIA i que, igualment, s'havien sobrepassat els sis mesos legalment establits per a la resolució de l'expedient.)

A causa del tema que ens ocupa en esta queixa, hem de destacar una altra qüestió que agreuja encara més, si és possible, la situació de les persones en situació de dependència. La qüestió en concret és l'aplicació de la nova fórmula de càlcul de la

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 18/09/2014	Pàgina: 5

quantia mensual de les prestacions econòmiques per a cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional, establida segons la capacitat econòmica de la persona beneficiària i proporcionalment al major grau de dependència. La Conselleria de Benestar Social ha aplicat esta nova fórmula de càlcul amb la revisió d'ofici les resolucions PIA preexistents. Per a calcular la capacitat econòmica de la persona beneficiària, la Conselleria de Benestar Social ha emprat les dades de renda i/o patrimoni que constaven en l'expedient, és a dir, sense haver-les actualitzat i sense tenir en compte que la situació econòmica de moltes d'estes persones pot haver estat afectada durant els últims anys, i, de fet, ho està.

Resulta paradoxal comprovar que el resultat de la revisió d'expedients, amb l'aplicació incorrecta per part de la Conselleria de Benestar Social de la nova fórmula matemàtica a expedients ja resoltos, en utilitzar dades de renda i/o patrimoni no actualitzades, està donant com a resultat, en tots els casos, disminucions de les quanties inicialment atorgades, algunes vegades especialment significatives. Pot ser il·lustratiu el cas de prestacions que tenien reconeguda una quantia d'un import de 398 euros i ara han estat reduïdes fins al mínim de 20 euros (una reducció del 95%, corresponent a la queixa núm. 201304045).

Pel que fa a l'expedient de (...) resulta:

- Que es va resoldre el programa individual d'atenció, se li va assignar la prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional per import de 508,96 euros. Per tant, la valoració de la capacitat econòmica de la beneficiària s'ha calculat amb dades anteriors a esta data, ja que són les dades que consten en el seu expedient.
- Que la referida prestació econòmica se li ha revisat i se li ha actualitzat d'ofici per la Conselleria de Benestar Social, en aplicació de la normativa vigent tant d'àmbit nacional com autonòmic.
- Que la revisió de la quantia de la prestació ha donat com a resultat la disminució d'esta quantitat a 312,77 euros.
- Que les dades econòmiques utilitzades per a calcular la quantia de la prestació i, per tant, per a valorar la capacitat econòmica de la beneficiària, són les que constaven inicialment en l'expedient.
- Que la Conselleria de Benestar Social no ha requerit o no ha obtingut dades actualitzades de renda i/o patrimoni que permeten fer una valoració real i actualitzada de la capacitat econòmica de la persona beneficiària en el moment d'actualitzar la quantia de la prestació.
- Que, com que no s'ha requerit -per a l'actualització de les quanties de les prestacions (segons la normativa autonòmica)- que la Conselleria de Benestar Social emeta una nova resolució del PIA en què consten la fonamentació legal i les dades econòmiques utilitzades per al càlcul de la capacitat econòmica de la persona beneficiària, esta no ha tingut la possibilitat d'interposar recursos administratius i/o judicials en contra d'aquella als quals podria haver tingut dret, de manera que s'ha produït una veritable indefensió davant de les actuacions de l'Administració.

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a <https://seu.elsindic.com>

Codi de validació: *****

Data de registre: 18/09/2014

Pàgina: 6

Per tant, **RECOMANEM** a la Conselleria de Benestar Social que, pel que fa al cas que ens ocupa:

1. Deixe sense efecte la revisió de la quantia de la prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional, i reintegre a la persona beneficiària les quantitats que han estat deduïdes des de la seua aplicació.
2. Restablisca la quantia de la prestació econòmica preexistent segons resolució del programa individual d'atenció de la persona beneficiària.
3. Calcule la capacitat econòmica de la persona beneficiària amb dades de renda i patrimoni actualitzades.
4. Emeta una resolució administrativa de revisió de la quantia de la prestació i garantisca la seguretat jurídica de la persona beneficiària davant dels actes de l'Administració.
5. Amplie l'àmbit de protecció addicional que permet la llei a càrrec de la comunitat autònoma, en concret a tots aquells expedients la revisió dels quals done lloc a la disminució de la prestació econòmica de cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional, i de manera general a la resta de prestacions i servicis que puguen ser afectats per la normativa estatal.

Li agraiem que ens remeta, dins el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens comunique si accepta el suggeriment que fem o, si s'escau, que ens manifeste les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement li fem saber, així mateix, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat la present resolució, serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana